

BETON V TVORBĚ ARCHITEKTA PIERRA HEBBELINCKA

JANA MARGOLDOVÁ, KATEŘINA VERČIMÁKOVÁ

Součástí doprovodného programu Stavebního veletrhu 2007 v Brně byla přednáška belgického architekta Pierra Hebbelincka, ve které představil posluchačům několik projektů svého ateliéru. Pro čtenáře časopisu BETON TKS připravil pan architekt tři projekty, kde byl beton hrál významou roli.

DIVADLO V MONS

Představitelé města Mons se rozhodli, že využijí objekt staré jezdecké školy k novému účelu – pro městské divadlo. Je zřejmé, že nové využití vyžadovalo nejen drobné úpravy, ale zásadní přestavbu.

V prvním kroku bylo třeba posoudit identitu místa a zvážit, jaké nové impulsy sem lze přinést. Ačkoliv jezdecké škola stojí nedaleko centra města, kulturní dění se odehrává na opačné okraji centra, okolo tržního náměstí. Situace umožňovala navrhnout stavbu, která by přitahovala pozornost kolemjdoucích občanů i návštěvníků města ve dne i za umělého osvětlení. Místo by mělo zůstat transparentní tak, aby přímo vyzývalo k účasti na společenském dění před i po divadelním představení. Naopak hlavní budova divadla by měla být uzavřena sama do sebe – život ulice nesmí nijak narušovat průběh představení uvnitř. Proto jsou pro konstrukci divadelní budovy vhodnější těžké materiály, které zajistí zvukovou pohodu v interiéru, tzn. dostatečnou zvukovou izolaci od rušivých zvuků z vnějšku a výbornou akustiku uvnitř.

Divadlo přináší do města nový potenciál a této výzvy bylo třeba v návrhu využít. Projekt byl založen na řetězení jednotlivých funkcí a činností odehrávajících se v jeho interiérech. Všechny činnosti jsme posoudili z hlediska jejich potřeb, vzájemné provázanosti, či naopak nezávislosti a izolace. Jevišť je srdcem budovy a vše ostatní je obklopuje, zcela nezávislé zkušebny jsou propojeny s technickým zázemím divadla na stejné úrovni jako jeviště, administrativní místnosti jsou poblíž recepcce nedaleko veřejných prostor.

Objekt divadla tak v sobě spojuje čtyři různé světy:

- jeviště – svět emocí a jevištního umění – ústřední prostor pohroužený do sebe a konfrontovaný s obecností
- obecnost – již z centra města je návštěvník zván poutači, v interiérech divadla od vstupních prostor, přes schodiště, foyer až po hlediště, poznává jeho pohostinnost
- herci – jejich svět se dělí na jeviště a do šaten v podkroví pod prosklenou střechou
- technika – technické prostory jsou navrženy maximálně funkčně a dostupně, jsou efektivně vybaveny a umístěny v prostoru divadla tak, aby umělcům i divákům sloužily avšak nerušily. Specifické požadavky divadelních aktivit dávají projektu zvláštní smysl, např. povaha práce s betonem nabízí možnosti z hlediska optimalizace akustiky prostoru, velká tíha vnitřních stěn a jejich flexibilita tvarová a dispoziční jsou předpoklady k zajištění dobré práce se zvukem. Objekt jako celek si zachovává původní výraz jezdecké školy. Nová část je z technologických a prostorových důvodů postavena z betonu poskytujícího dokonalou ochranu vnitřního prostředí před hlukem a světlem z exteriéru. „Betonová kostka“ je obalena skleněným pláštěm umožňujícím vzájemný průnik prostředí města a divadla. Ve vstupní hale jsou z důvodů atraktivity, signálnosti a transparentnosti použity stejné materiály. Střecha je z patinovaného zinku. Materiály jsou světlé a v souladu s barvou původního objektu jezdecké školy.

Stavební zásahy vytvořily nový vztah mezi jezdeckou školou a městským prostorem. Po odstranění obklopující zdi není ulice přesně vymezena a nová konstrukce oba prostory propojila.

Lodžie jsou vysoce transparentní a propůjčují objektu příjemný vzhled. Umělecká intervence dále zvyšuje expresivitu prostoru. Signální prvky jsou informativní a zároveň atraktivní. Jsou nutné vzhledem k větší vzdálenosti divadla od centra města.

Dokončení stavby kulturního objektu se silným výrazem je výzvou pro další vývoj v sousedství, a může být i podnětem pro návštěvu divadla.

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ V GRAND HORNU

Kraj Grand Hornu, kde se dříve těžilo uhlí, je součástí francouzsky mluvící Belgie. Je zde požadováno, aby nová architektura měla spíše uklidňující formy, jež se ztrácí mezi stávající výstavbou a neruší její vzhled.

Architekt Hebbelinc takové omezení odmítl, aniž by byl výrazně exhibicionistický. Nápaditě a citlivě vnesl do oblasti nový život a svérázný architektonický styl. Hledání přesnosti a detailů je reflektováno v nakloněných stěnách podepřených kovovými konstrukcemi. Architektova gesta jsou jednoznačná, precizní a zanechávají jen málo prostoru pro konstrukční chyby. Každý defekt i každá nepřesnost jsou vidět. Účinek projektu spočívá ve výrazné expresi, gestech a křehké rovnováze.

Hebbelinc lehce narušil autoritu neklasicistních budov z 19. století s jejich pečlivě plánovanými a klidnými symetriemi. Nové rozšíření má různý odstup od původních budov. Místo již není monumentální a paternalistické, nová architektura nevyvolává úzkost a obavy. Vnitřní a vnější prostory jsou zkoumány se zvědavostí a znovu obnoveným smyslem pro objevová-

6a

8

6b

Obr. 1 Model prolnutí nové budovy divadla se starou jezdeckou školou

Obr. 2 Večerní pohled na vstup do divadla se skleněnou fasádou

Obr. 3 Volný parter před vstupem do divadla

Obr. 4 Vstupní hala divadla – spojení starých a nových materiálů

Obr. 5 Vnitřní prostory, a) schodiště, b) vnitřní ochoz

Obr. 6 a) pohled z jeviště do hlediště, b) detail betonových obkladních panelů

Obr. 7 Foyer s občerstvením

Obr. 8 Večerní průhled skleněnou fasádou do interieru

7

9

11a

10

11b

12

13

Obr. 9 Letecký pohled na areál původního průmyslového závodu

Obr. 10 Vstupní hala do Muzea moderního umění

Obr. 11 a), b) průhledy výstavními prostory

Obr. 12 Nové schodiště

Obr. 13 Vnější terasa s rampou

Obr. 14 Vnější chráněný prostor s přístupovou rampou do 2. NP

Obr. 15 Vnitřní hala

ní. Vztahy mezi existujícím a novým jsou jako rozvíjející se přiběh a zušlechťují každou část místa. Původní a nová architektura se navzájem prolínají, někdy odhalí průhledy skrz rozměrné rámy, přibližují se a oddalují od vzrušujícího materiálu, jako dialog mezi dvěma lidmi, kteří si vyprávějí o svém životě v minulos-

ti a budoucnosti. Každý pohyb přinese nové světlo, novou možnost, autonomní v následném rytmu prostorů.

Muzeum moderního umění v Grand Hornu je výsledkem dlouholetého procesu, příspěvků od různých činitelů, výběrů a rozhodnutí na všech úrovních, avšak jedině architekt dá práci

14

15

SANACE 2007

I letos se v květnových dnech v rotundě pavilonu „A“ na Brněnském výstavišti konalo mezinárodní sympozium s názvem „SANACE“ Sympozium je pevně usazené v podvědomí odborné veřejnosti a jeho obliba rok od roku roste (letos se zúčastnil rekordní počet odborníků – 370 a vystavovalo na 40 firem).

Sympozium začíná slavnostním zahajovacím večerem na zajímavém místě v Brně, které není běžně známé ani rodilým Brňákům. Letošní zahajovací večer proběhl v překrásných prostorách Konventu Milosrdných bratří. Po úvodním přivítání hostů hejtmánem Jihomoravského kraje Ing. Stanislavem Juránkem byla předána významná ocenění v oboru sanace betonových konstrukcí. Titulem „Významná osobnost v oboru sanací betonových konstrukcí“ byl oceněn pan Milan Podlešák, který stál u zrodu SSBK a celý svůj odborný život věnoval sanacím betonových konstrukcí. V soutěži „Sanační dílo roku 2006“ byly oceněny firmy Skanska DS, a. s., a TOP CON servis, s. r. o., za realizaci „Rekonstrukce mostu P. Wonky v Pardubicích“. Cena „Sanační materiál“, jejíž kritéria udělení souvisí s nosným tématem sympozia – letos to byly vodohospodářské a hydrotechnické stavby, byla správně radou Sdružení udělena firmě MC Bauchemie, s. r. o., za produkt MC – RIM. Z diplomových prací byla oceněna práce paní

Obr. 1 Vyhlášení pana Milana Podlešáka významnou osobností v oboru sanací betonových konstrukcí

Obr. 2 Prezident SSBK Ing. Zdeněk Jeřábek blahopřeje Prof. Hartmutu Baumbachovi k životnímu jubileu

Ing. Lucie Chlachulové, absolventky Fakulty stavební VUT v Brně, v níž zpracovala téma: „Vývoj a výzkum polymerních kompozitních obkladů“. „Odborná“ část večera byla doplněna koncertem kytaristy Lubomíra Brabce a violoncellisty Jiřího Bárty.

Sympozia SANACE se účastní i významní odborníci ze zahraničí. Letos se stalo sympozium významné pro Prof. Dr. habil. Hartmuta Baumbacha, jednoho z předních evropských odborníků na nedestruktivní zkoušení stavebních materiálů, který v den zahájení oslavil své sedmdesátiny. Prof. H. Baumbach spolupracuje s VUT v Brně po více než 20 let, jezdí k nám velmi rád a má zde řadu odborných a osobních přátel. Určitě bude vzpomínat na blahopřání od hejtmána a ovaci sálu, které se mu během slavnostního večera dostalo.

Po oba dny sympozia byl maximální prostor věnován prezentaci odborných příspěvků a diskuzím k probíraným blokům.

Neformální setkání účastníků v přestávkách mezi odbornými bloky i během večerního rautu přináší nejen nová přátelství, ale i nové odborné a obchodní vazby mezi účastníky sympozia. Při loučení se všichni shodli, že se těší na příští setkání.

Na shledanou na „Sanacích 2008“.

Ing. Hana Némethová

její ucelenost, proporce a charakter. Muzeum je integrováno do rozšířeného celku, není považováno za samostatnou kategorii, ale účastní se mnohočetného projektu modernizace – průmyslové, sociální, kulturní a turistické, v němž hraje významnou roli památné místo.

Designu muzea lze porozumět na příkladu ruských panenek (matrijóšek) zapadajících jedna do druhé. Muzeum umění je umístěno v bývalém průmyslovém podniku Grand Hornu. Ten tvoří část širšího teritoria Boussu se specifickou historií a kulturou, které patří ke krajinné oblasti Borinage v regionu Wallon, a ten do územního celku Euregio. Každá z oblastí má určitou kapacitu a je klíčem k pochopení toho, co je projektováno v rámci muzea moderního umění.

Zde bylo záměrem založit muzeum a vedle něj historickou reflexi a umožnit oběma existovat. Bývalo zde muzeum, které prezentovalo historii společnosti a těžby uhlí, ekonomické činnosti typické pro celou oblast Borinage před padesáti lety, o níž už dnešní generace dětí téměř neví. Bylo rozhodnuto, že v novém komplexu muzea bude poblíž vchodu malý elipsovitý projekční sál s videem o historii oblasti. Návštěvník muzea nejdříve najde knihkupectví, kavárnu a projekční sál, v němž se dozví o historii oblasti, a poté navštíví muzeum moderního umění.

Stavební plocha je opravdu velká, projekt trvá deset let, současní partneři nejsou ti z počátků, situace se vyvinula a po-

díl veřejného sektoru vzrostl. Dynamika změny mezi partnery vytvořila potenciál, jenž nabízí prostor vhodný k výstavám moderního umění. Čím větší bude dynamika, k tím více výměnám dojde, a tím větší bude překvapení návštěvníka, který najde výstavu v místech nacházejících se mimo muzeum moderního umění, ale umožňujících větší porozumění dané oblasti a expozicím muzea.

Nakonec byl navržen nový vchod do muzea moderního umění tak, že je zároveň hlavním vstupem do areálu Grand-Hornu. Tím je návštěvníkovi usnadněno pochopení, že muzeum je součástí širšího komplexu.

CENTRUM VOLNÉHO ČASU

Citizen House byl postaven v bruselské čtvrti Schaerbeek. Investorem centra volného času byla místní samospráva. Cílem projektu bylo doplnit chybějící občanské vybavení ve čtvrti a poskytnout tak jejím obyvatelům (odpoledne dětem a večer dospělým) prostory pro různé volnočasové aktivity.

Projekt a výstavba proběhly v letech 1999 až 2004.

Redakce časopisu děkuje architektonickému atelieru Pierra Hebbelincka (www.pierrehebbelinck.net) za poskytnuté podklady.

Jana Margoldová, Kateřina Verčimáková